

Hayot tezlashmoqda, axborot oqimining intensivligi oshib bormoqda, ko'p narsalarni nazorat qilish va zavqla-nish uchun stressiz ishlash tobora qiyinlashmoqda. Shaxsiy samaradorlikni sifat jihatidan oshirishga, «aravadan mashinaga o'tishga» imkon beradigan texnologiyalar kerak.

S.I.Kalinin asarlarida vaqtni boshqarish nazariyasi universal qonunlarga asoslanishini qayd etadi: “Merfi qonuni”, “Pareto qonuni”, “vaqtning qaytarilmasligi qonuni”, “Zipf qonuni” [4]. Taym-menejmentning asosiy metodlari bir-birini to'ldiradi va ulardan kompleks foydalanish maksimal samaraga beradi. Taym-menejmentning asosiy vazifasi birinchi navbatda nima qilish kerakligini aniqlashdir. Har qanday ta'lim tashkilotining faoliyati bolalar ta'limi maqsadlariga muvofiq tashkilot faoliyatining yo'nalishlarini tavsiflovchi yillik reja asosida amalga oshiriladi. Qisqa muddatli vazifalarni amalga oshirishda taym-menejment vositalaridan foydalanish samaralidir. Umumta'lim maktablarini boshqarish samaradorligini oshirish uchun quyidagi usullar ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin [5]:

- **xronometraj** (yozma qayd qilish va keyin to'plangan ma'lumotlarni tahlil qilish orqali o'z vaqtini sarflashni hisobga olishdan iborat); xronometraj natijasi – ish kunining barcha samarasiz daqiqalaridan voz kechishdir);

- **vakolatlarni taqsimlash** (boshqaruvchining topshiriq berish shakli bo'lib, unda faqat faoliyat maqsadi qo'yiladi va bo'ysunuvchining o'zi harakatlar algoritmi orqali o'ylaydi, algoritmi tuzadi va tashabbus ko'rsatadi);

- **rejalashtirish** (rahbarning shaxsiy ish rejasini tuzish, vakolatlarni topshirish va xodimlar o'rtasida topshiriqlarni to'g'ri taqsimlash va uning bajarilishini muntazam nazorat qilish);

- **prognozlash** (ish vaqtini malakali va oqilona taqsimlash, hatto o'quv yilining eng qizg'in va gavjum paytlarida ham ishbilarmonlik muhitini saqlashdan iborat);

- **vaqtni birlashtirish** (ayniqsa muhim va jiddiy ishlarni bajarish uchun vaqtni birlashtirish va ajratish);

- **axborot oqimlarini optimallashtirish** (e'lonlar, elektron pochta, shoshilinch yig'ilishlar va boshqalar orqali bo'ysunuvchilarga alohida muhim ma'lumotlarni birlamchi va darhol taqdim etishdan iborat).

A.Makkenzi shunday deydi: “Band bo'lishdan oson, unumli bo'lishdan qiyinroq narsa yo'q” [6:23]. Axborot hajmi doimiy ravishda o'sib borayotgan, maktab o'quvchilari va pedagogik xodimlarga talab ortib borayotgan zamonaviy sharoitda maktabni samarali boshqarish uchun nafaqat rahbar, balki unga bo'ysunuvchilar uchun ham taym-menejment va o'zini o'zi boshqarish usullarini o'zlashtirish zarur. Ta'lim tashkilotini samarali boshqarish maqsadni to'g'ri belgilash, vakolatlarni topshirish, ustuvor vazifalarni aniqlash va ularni hal qilish algoritmini yaratish qobiliyatiga asoslanadi. Bundan tashqari, nafaqat ish vaqtini, balki dam olish vaqtini ham boshqarish muhimdir, chunki dam olgan xodim va menejer samarali hisoblanadi.

Xulosa sifatida shuni aytish mumkinki ta'lim sohasida faoliyat olib borayotgan xodimlar kunlik ishlarini tahlil qilishlarida, ma'lum bir vazifani bajarish uchun qancha vaqt sarfladim yoki shunga yaqin, turdosh bo'lgan vazifani bajarishga qancha vaqt sarfladim u, qanday xatoliklarga yo'l qo'ydim va bu xatolarimni tuzatishga qancha vaqt ketdi, bu ortiqcha sarflangan vaqt davomida qancha muhim ishlarni amalga oshirishim mumkin edi kabi savollarga javob topishlari vaqtini to'g'ri taqsimlash va faoliyatni takomillashtirishda muhim ahamiyatga ega.

Adabiyotlar

1. Чиркин В.Е. Государственное управление. Элементарный курс. - М.: «Юрист», 2003. -С. 320.
2. Сластёнин В.А. «Психология и педагогика: Учебный курс». - М.: «Юрайт», 2013. -С. 543.
3. Ронькова Н. В. «Эффективное управление образовательной организацией. Сущность понятия «эффективное управление». Критерии оценки эффективности управления образовательной организацией». // Молодой ученый. № 23. 2016. - С. 512- 517.
4. Калинин С.И. Тайм-менеджмент: практикум по управлению временем. / С.И. Калинин. - СПб.: «Речь», 2006. -С. 371.
5. Архангельский Г.А. Тайм-менеджмент. Полный курс: Учебное пособие / Г.А.Архангельский, М.А.Лукашенко, Т.В.Телегина, С.В.Бехтерев; Под ред. Г.А.Архангельского. - М.: Альпина Паблишер, 2012. -С. 311.
6. Адамс Б. Время. Секреты управления. - М.: «АСТ: астрель», 2007, -С. 304.

REZYUME. Ushbu maqolada taym-menejment texnologiyasining xususiyatlari, turlari va yo'nalishlari, metodlari, darajalari tahlil qilinadi. O'quv jarayonida taym-menejment texnologiyasidan foydalanish imkoniyati asoslanadi.

PEZIOE. В данной статье анализируются характеристики, виды и направления, методы и уровни технологии тайм-менеджмента. Обоснована возможность использования технологии тайм-менеджмента в образовательном процессе.

SUMMARY. This article analyzes the characteristics, types and directions, methods and levels of time management technology. The possibility of using time management technology is substantiated in the educational process.

QARAQALPAQ BALALAR OYIN FOLKLORININ ETNOPEDAGOGIKALIQ OZGESHELIKLERI

Q.Biysenbaev – tayanish doktorant

Ajiniyaz atindagi Nokis mamleketlik pedagogikalik instituti

Tayanch so'zlar: bolalar o'yin folklori, etnopedagogika, etnofolkloristika, o'yin qo'shiqlari, tarbiyaviy jihatlar.

Ключевые слова: детский игровой фольклор, этнопедagogika, этнофольклористика, игровые песни, воспитательные аспекты.

Key words: children's game folklore, ethnopedagogy, ethnofolkloristics, game songs, educational aspects.

Bugingi künde dünya folklorınıw iliminde balaların ádebiy sana-sezimin hám estetikalıq talgámın ósiriw maqsetinde jaratılğan xalıq awızeki dóretiwshiligi janrlarınıń payda bolıw procesi hámde tariyxıy-poetikalıq, evolyuciyalıq rawajlanıw jolın anıqlawğa arnawlı túrde itibar qaratılmaqta. Folklorın kishi jastağı balalarga arnalğan lirikalıq úlgeri etnopedagogikalıq ashıp beriw bolsa etnofolkloristika tiykarların ashıwda, xalıq awızeki dóretiwshiliginiń pedagogika hám etnografiya sıyaqlı ilimler menen integraciyalıq rawajlanıwında tariyxıy áhmiyetke iye esaplanadı. Xalqımızdın kóp ásirler dawamında qalıplesken milliy qádiriýatların tiklewde folklor en tiykarǵı dereklerden biri esaplanadı. Onın bir bólegi bolǵan balalar folklorın úlkenler folklorı kontekstinde

izertlew mine usınday aktual máseleleriniń biri.

Qaraqalpaq xalqınıń ásirler boyı dóretken folklorınıń barlıq janrlarında xalıqtın awır turmısı qanday dárejede bolsa, tap sonday dárejede óziniń sawleleniwin tapqan. Bulardıń bárin xalıq qosıqları arqalı turmısqa engizip otırǵan. Demek, balalar ádebiyatın dóretken xalıq dúnyadan, jámiyetimiz, ekonomika, siyasat, mádeniyattan ózleriniń en súykimli bolǵan balalarına olardıń jas ózgesheligine qaray elementar túsinipler, násiyatlar, beriwdi maqset etip qoyǵan. Solay etip balalar turmısınan qosıqlar dóretken. Olar balalar folklorına kiredi. Sonlıqtan da balalar qosıqlarınıń hár qaysısı óz aldına tariyxı, kelip shıǵıw dereklerine iye. Hár bir qosıqtın ózine tán ózgesheligi, mazmunı, ideyası kórkemlik belgileri, xarakter, tárbıyalıq belgileri boladı.

Balalar qosıqları ózgesheliklerine qarap N.Dawqaraev: «Bul ózgeshelikler eń aldǵı menen olardıń jámaat bolıp aytıwında, ekinshiden, olar xalıq oınların atqarıw, úshinshiden, olar soraw-juwap formasında aytıladı, dep olar tematikalıq jaqtan hár-túrli ekenligin» belgilep beredi hám olardı túr hám janrlarǵa ajratadı [2:136-137]. Ilimpaz folklordaǵı balalar ádebiyatınıń atqarıwshıları, atqarıw tártibi, olardıń balalar oy-pikirin óstiriwdegi roli máselelerin úyrenedi.

Q.Ayimbetov bolsa «oyın-zawıq qosıqları balalar oını ekenligin, balalar jámaat bolıp oynaǵanında oınlarıń ayırımları poetikalıq qosıqlar menen atqarıladı», dep jazadı [1:23-24].

Oyın formasına qurılǵan qaraqalpaq xalqınıń awızkei ádebiyatında orın alǵan «Teppek», «Mańlay shertpek», «Awelemen-dúwelemen», «Ańǵalaq», «Arpa-gúrpe», «Qasharman», «Jasırınbaq», «Go-kek» usaǵan oınlar balalardıń birligin, doslıǵın, awızbirshiligin bekkemlese, ekinshiden qaraqalpaq xalqınıń ótmishtegi balaların qanday oınlar menen oynaǵanlıǵın bilse, úshinshiden bul oınlarıń tárbıyalıq áhmiyetin túsiniw aladı.

Balalar oın qosıqları yaqı balalarǵa arnalǵan basqa shıǵarmalar oınlar menen jaqın baylanısta boladı. Sebebi, balalar hár qıylı oınlar oynaw menen birge, birinshiden, ózleriniń organizmin fizikalıq jaqtan shınıqtırsa, ekinshiden, olar usı oınlarǵa qosıp, hár qıylı qosıqlar hám basqa ádebiy shıǵarmalar úlginen atqarıp, oy-pikirin rawajlandıradı, basqasha qılıp aytqanda aytqanda, ruwxıy talabın qanaatlandıradı. Ádebiy dóretilshilik penen oınıń únles bolıwı haqqında ádebiy teorıyashılardan qımbatlı pikirler bayan etilgen.

«Aq terekpe, kók terekpe» qosıǵı folklorlıq úlginde

Aq terek pe, kók terek,

Bizden sizge kim kerek,- deydi.

Ekinshi topardaǵı balalar:

Aydı-aydın jol kerek,

Sheber-sheber qol kerek,

Kim ádepli tártipli,

Bolsa bizge sol kerek.

Qosıq usı formada dawam ettirilip, bir balanıń atı ayıp shaqırıladı. Bala juwırıp barıp ekinshi topardıń uslasıp turǵan qolların jazdırsa, qolı jazdırılǵan balanı ózi menen birgelikte óz toparına alıp ketedi. Eger úze almasa ózi sol toparǵa barıp qosıladı. Qosıqta shaqırılıp atırǵan balanıń qábiyetine, ózgesheligine qarap qosıq tekstinde improvizaciya qollanıladı.

Jazıwshı hám ilimpaz sıpatında I.Qurbanbaev qaraqalpaq balalar ádebiyatın ulıwma jer júzlik jáhán balalar ádebiyatınıń tájiriwbelerine súyenip te mınaday juwmaqlı, zárúrli specifikalıq ózgesheliklerge bólip toqtawı orınlı: «Balalarǵa arnalǵan shıǵarmalar tiykarınan tómendegidey tórt túrli ózgeshelikke iye: birinshiden, balalardıń waqıya mańızın tez qabıl etiw ushın baǵdardıń, ideyanıń anıq bolıwı, bayanlaw; súwretlew sheberlikleriniń ápiwayılıǵı, olardıń balalardıń sezimlerine tez tásirshenligi gózzallıq sezimlerin oyata biliwshiligi; ekinshiden, shıǵarmanıń mańızın balalardıń tez uǵınıwı ushın syujettiń jenil, sheber qurılıwı, ápiwayıdan quramalǵa qaray rawajlanıp barıwı hám ondaǵı qaharmanlardıń minez-qulqınıń hár túrtiliginiń ayqınlıǵı; úshinshiden, waqıyalar, syujet, balalardıń ishki dúnyasına tez tásir etiwı, sanasında uzaq saqlanatuǵın tańbalar qaldırılıwı tiyis bolǵan názik, sulıw sezimler menen shınıqlıqqa tiykarlanıp bayanlanıwı tiyis. Óytkeni, bunday shıǵarmalar óziniń sulıw sezimleri menen balalardı jarqın keleshekke, mártlikke tárbıyalawı tiyis...» [4].

Álbette, bulardıń barlıǵın izertlewshi I.Qurbanbaev qaraqalpaqlar ádebiyatın ilimindegi bir qansha ilimiy juwmaqlardı paydalanıw, oıp izertlew arqalı ayıp, óz pikir juwmaqların bildiredi. Solardan ayqın bir misal, qaraqalpaq ádebiyatshısı qazaq balalar ádebiyatın izertlewshilerinıń biri Sh.Axmetovtıń mınaday pikir oyların keltirgen: «Balalar ádebiyatı jas óspirimniń sana-sezimin oyatıp, aqıl-oyn rawajlandıratuǵın, olardı adamgershilik, ádep-ikramlılıqqa tárbıyalatuǵın ómir sabaqlıǵı. Onıń maqseti mektep jasına deyingi úsh jasar baladan baslap on jeti jasqa deyingi oıwshılardı kórkem tilde jazılǵan joqarı mańızlı shıǵarmalar beriwden ibarat», degen eken tuwısqan xalıqtıń ádebiyatshı alımı [4:18].

Mine, usınday ilimiy pikirlerge súylene otırıp, ayrıqsha qaraqalpaq folklordaǵı balalarǵa arnalǵan kórkem dóretpelerge olardıń tárbıyalıq, estetikalıq áhmiyetine itibar berip tallaw áhmiyetli ekenligi sózsiz. Sonlıqtan besik jırlarınan baslap, tusaw kesiw, aytıs hám házil, balalar oınlarındaǵı gózzallıq sezimleriniń tárbıyalıq áhmiyetine óz aldına dara-dara toqtaw, bulardı qaraqalpaq ádebiyatınıń payda bolıw derekleri sıpatında izertlew júrgiziw ilimiy áhmiyetke iye.

Hátteki qaraqalpaq folklorınıń qımbatlı dóretpeleri bolǵan «Qırıq qız», «Alpamıs», «Qoblan» sıyaqlı eposlardıń balalar oın folklorı elementleri bar bolǵan ayrıqsha tárbıyalıq áhmiyeti basım miyraslar qatarına kiritiw múmkin. Dástanlardı balalar folklorınıń belgili úlgeri sıpatında alıp qaralsa, ilimiy etikalıq-psixologiyalıq, pedagogikalıq áhmiyetin kóriw múmkin. «Qırıq qız» daǵı óz elin bir qasıq qanın da ayamay jawdan qorgawshı Gúlayım, tuwılǵan jeri, hadal muhabbatı ushın jan ayamay gúresiwshe «Alpamıs» taǵı batır jigit Alpamıstıń obrazı, qaharman jigit Qoblannıń mártligi hám taǵı basqalar, álbette, balalarǵa ayrıqsha qızıǵıwshılıǵın payda etpey qoymaydı. Sonlıqtan olardı jazba túrdegi balalar ádebiyatınıń negizgi milliy tiykarları, derekleri dep úyreniliwi tiyis.

Búgingi kúnde mazmunı basım, balalar oın folklorına tiyisli bolǵan qızıqlı, ózine tartımlı hám ıqsham tekstlik materiallardı tallaw arqalı olardıń tárbıyalıq áhmiyetin ashıp beriw múmkin. Misalı:

Ğaz-ğaz balam, ғаз balam!

Qırısқан бойды jaz, balam!

Tusawındı keseyik,

Beliñe belbew eseyik...

Ğaz-ғаз, balam, ғаз balam!

Qırısқан бойды jaz, balam!

Adımındı kóreyik,

Kóz tiymegey tükireyik.

....Kúle berme, háy, kelinshek,

Balam bolmasın erinshek!...

Mine, bular haqıyqatında kópshilikke burınnan onsha málim emes ádebiy tekstler sıpatında da belgili qızıǵıwshılıq oyatıp, balalar oın folklorına úlken súyispenshilik arttıradı desek artıqmaslılıq emes.

«Hár qanday jaqsı sózdi jaqsı inıldı menen maqtaw sózlerdi de balanıń ózine qonımlı sesler arqalı sezetuǵını málim. Bala buǵan da quwanıp, ómirge súysinip alǵa talpınadı. Balanıń ayaq basıp júrgen waqıttaǵı quwanışı, kóp kúletuǵını da usınnan kórinedi. Mine, bala júrgenine qosıq penen, soǵan ılayıq inıldı nama menen quyılǵan turmıslıq ómir sabaǵı, keleshekke úlgeri menen tárbıyalana basladı» [4].

Biz usı sıyaqlı misallardı taǵı da keltiriw arqalı ilimpazdıń bul pikirlerin tolıq quwatlap, olardı jas óspirimler, keleshek áwlad tárbıyası ushın ilimiy teorıyalıq hám ádebiy

metodikalıq áhmiyetke iye ekenligin taǵı da atap ótpek-shimiz.

Men apamnıń tuǵışımın,
Jawma kúnim, jawma!
Qazan qırar qırǵışımın,
Jawma kúnim jawma!

Álbette, bulardı balalarga úyretip barıw, olardıń qubılıslar haqqında uǵımların keńeytedi.

Mine, bulardan tisqari «Hákke qayda?», «Áwelemen, dúwelemen!» hám taǵı basqa sıyaqlı balalar hám házil qosıqları oqıwshılarga kúshli tásir etip, kórkem ádebiyattı úyreniwshilerge de úlken sabaq bolıp, olardıń barlıǵı balalar folklorınıń aktiv nishanları sıpatında kózge taslanadı.

Ádebiyatlar

1. Айымбетов Қ. Халық даналығы. – Нөкіс: «Қарақалпақстан», 1988. 23-24-б.
2. Дәўқараев Н. Шығармалары. – Т. II. – Нөкіс: «Қарақалпақстан», 1997. 136-137-б.
3. Кеңесбай Allamergenov, Ismayıl Qurbanbaev, Sarsen Kazaxbaev Qaraqalpaq balalar ádebiyatı tariyxı (Oqıw qollanba). – Tashkent: «Tafakkur avlodi», 2020.
4. Курбанбаев И. Қарақалпақ балалар әдебияты. – Нөкіс: «Билим», 1992.

РЕЗЮМЕ. Мақоллада қарақалпақ халқ ог'закі іјодига, jumladan bolalar o'yin folkloriga mansub o'yin qo'shiqlarining mustaqil janr sifatida tarbiyaviy jihatları takidlab o'tilgan. Shuningdek, bolalar o'yin folklorining etnopedagogik xususiyatlari tahlil qilingan.

РЕЗЮМЕ. В статье подчеркивается воспитательный аспект игровых песен каракалпакского фольклора, в том числе детского игрового фольклора, как самостоятельного жанра. Также анализируются этнопедагогические особенности детского игрового фольклора.

SUMMARY. The article emphasizes the educational aspects of game songs belonging to Karakalpak folklore, including children's game folklore, as an independent genre. Ethno-pedagogical features of children's game folklore are also analyzed.

BO'LAJAK O'QITUVCHINING KASBIY RIVOJLANISHIDA KOGNITIV TEXNOLOGIYALARNING O'RNI

A.T.G'aniyeva – mustaqil tadqiqotchi

Urganch davlat universiteti

Tayanch so'zlar: bo'lajak o'qituvchi, kasbiy faoliyat, o'qituvchi shaxsiyati, o'qituvchiga qo'yiladigan talablar, professionalizm, kognitiv texnologiyalar, shaxsiy sifatlar, kasbiy sifatlar, kasbiy faoliyatning rivojlanish dinamikasi, pedagogik madaniyat, pedagogik jarayon, intellektual sifatlar, aql-zakovat, zukkolik.

Ключевые слова: будущий учитель, профессиональная деятельность, личность учителя, требования к учителю, профессионализм, познавательные технологии, личностные качества, профессиональные качества, динамика развития профессиональной деятельности, педагогическая культура, педагогический процесс, интеллектуальные качества, интеллект, смекалка.

Key words: future teacher, professional activity, teacher personality, requirements for the teacher, professionalism, cognitive technologies, personal qualities, professional qualities, dynamics of the development of professional activity, pedagogical culture, pedagogical process, intellectual qualities, intelligence, ingenuity.

Jamiyat hayotining rivojlanishi va ta'lim oldiga qo'yilayotgan talablarning kun sayin ko'payayotganligi bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligi va kreativligi har qachongidan ham jadalroq rivojlantirish zaruriyatini qo'ymoqda. O'zbekiston jamiyati va davlati pedagogik ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'tarishni davlat buyurtmasi darajasida muayyan qonun va qarorlar bilan mustahkamlab qo'ydi. Masalan, O'zbekiston Respublikasining konstitutsiyasi, ta'lim to'g'risidagi qonun, O'zbekiston 2030-strategiyasi kabi huquqiy-me'yoriy asoslar shular jumlasidandir. Chunki o'qituvchining kasbiy-shaxsiy sifatlarini rivojlantirish orqali uning raqobatbardoshligini ta'minlashga bo'lgan ehtiyoj kun sayin ortib bormoqda [2].

Chunki o'qituvchi o'zining yuqori darajadagi kasbiy sifatlarini namoyon qilish orqali ta'lim sifatini oshirish hamda o'quvchilarni davr talablari asosida tarbiyalash imkoniyatiga ega bo'ladi. Chunki, bugungi kunda davlat va nodavlat muassasalarida yuqori darajada tarbiyalangan madaniyatli kadrlarga bo'lgan talab va ehtiyoj ortib bormoqda. Shaxsiy-kasbiy jihatdan rivojlangan, kreativ faoliyatiga ko'rsatish layoqatiga ega bo'lgan pedagoglarga O'zbekiston davlati va jamiyati tomonidan bir qator talablar qo'yilmoqda:

- bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kreativ faollikni shakllantirish;

- bo'lajak o'qituvchilarning yangi pedagogik bilimlar, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirishlari uchun qulay imkoniyatlar yaratish;

- bo'lajak o'qituvchilarning o'z kasbiy-pedagogik

Xalq pedegogikasında balanın aqlıy, fizikalıq jaqtan jetik bolıwın, házir juwaplıqqa, tapqırılıqqa, hádiyselerge qızıǵıwshılıq penen qarawın táminlewge ázelden úlken itibar qaratıp kelgen. Sonıń ushın bul baǵdarda hátteki arnawlı xalıq qosıǵı – balalar oyın qosıqları sisteması qalıplesken. Mine, sonlıqtan balalar oyın qosıqlarında hám tálim, hám tárbiyalıq maqset estetikalıq tárbiya jónelisinde balanın sanasına jetkeriw kórinedi. Balalar oyın qosıqları xalıq pedagogikasınıń ajıralmas bir bólegi sıpatında ózine tán manawıy-ádebiy rawajlanıw basqışın basıp ótken. Olardı úyreniw arqalı kórkem awızeki dóretywshiliginde ushıraytuǵın dástúriy balalar qosıqlarınıń túrlerin anıqlaw menen birge, balalar folklorınıń ózine tán poetikalıq rawajlanıwın da tereńirek bilip alıw múmkin.

Xalq pedegogikasında balanın aqlıy, fizikalıq jaqtan jetik bolıwın, házir juwaplıqqa, tapqırılıqqa, hádiyselerge qızıǵıwshılıq penen qarawın táminlewge ázelden úlken itibar qaratıp kelgen. Sonıń ushın bul baǵdarda hátteki arnawlı xalıq qosıǵı – balalar oyın qosıqları sisteması qalıplesken. Mine, sonlıqtan balalar oyın qosıqlarında hám tálim, hám tárbiyalıq maqset estetikalıq tárbiya jónelisinde balanın sanasına jetkeriw kórinedi. Balalar oyın qosıqları xalıq pedagogikasınıń ajıralmas bir bólegi sıpatında ózine tán manawıy-ádebiy rawajlanıw basqışın basıp ótken. Olardı úyreniw arqalı kórkem awızeki dóretywshiliginde ushıraytuǵın dástúriy balalar qosıqlarınıń túrlerin anıqlaw menen birge, balalar folklorınıń ózine tán poetikalıq rawajlanıwın da tereńirek bilip alıw múmkin.

faoliyatlariga moslashishlarini ta'minlash;

- o'qituvchining kasbiy funksiyalari o'zgarishiga muvofiq tarzda pedagogik bilimlarini transformatsiyalay olishga erishishlari kabilar.

Pedagogik faoliyatni amalga oshirish o'qituvchi oldiga yuqori darajadagi talablar qo'yishni nazarda tutadi. Keng ko'lamdagi pedagogik burch va uni amalga oshirishga yo'naltirilgan kasbiy harakatlarni bajarish o'z oldiga qo'yilgan kasbiy vazifalarni kompetentlik va ijodiy yondashgan holda amalga oshirish, moslashuvchan xarakterga ega bo'lgan ilmiy tushunchalarga ega bo'lish, pedagogik muammolarni tezkorlik aniqlash ko'nikmasiga ega bo'lish kabilar.

Ma'lumki, bugungi kunda pedagogika fanida o'qituvchi kasbiy xarakteri bilan bog'liq bo'lgan bir qator, ma'lumotlar va ilmiy yondashuvlar mavjud. Mazkur ma'lumotlarni bo'lajak o'qituvchilar har tomonlama chuqur o'zlashtirishlari lozim. Shunday tushunchalardan biri o'qituvchining kompetentligi tushunchasidir. Kompetentlik pedagogik bilimlarni o'zlashtirish, DTS larini mohiyatini anglash layoqatiga ega bo'lish, o'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch va fanga oid kompetensiyalarni bilish layoqatidir [3].

Yuqori darajadagi kasbiy kompetentlikka ega bo'lgan o'qituvchilarni tayyorlash jarayoni pedagogik ta'limning muhim masalalaridan biri hisoblanadi. O'qituvchining kompetentligi quyidagilarga ko'ra alohida dolzarblik kasb etmoqda. Jumladan;

- 1) ma'lumki xalqning ijtimoiy-madaniy tajribasi muntazam transformatsiya qilinmoqda;